

СУЧАСНИЙ СТАН НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ПИТАНЬ РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ БАНКУ

Рейтинги є досить вагомою складовою в сфері ділової інформації. Вони необхідні як для підтримки рівня ділової довіри, так і в якості індикатора перспективних напрямів розміщення фінансових ресурсів і вкладення інвестиції, з метою отримання прибутку та збереження фінансової стійкості. У сучасному розумінні рейтинг – це комплексна оцінка стану суб'єкта, що аналізується, яка дає можливість віднести його до певного класу чи категорії. Рейтинг за своєю суттю виконує функцію перетворення досить великих обсягів інформації в думки і рекомендації щодо прийняття ефективних рішень з метою подальших досліджень та розробки практичних рекомендацій з удосконалення діяльності економічних суб'єктів.

Оцінка діяльності, або рейтингова оцінка банку відображає не лише внутрішній стан певної банківської установи, а й загальний стан банківської системи та мікросередовища держави, визначає основних учасників банківського ринку та слугує критерієм для клієнтів при виборі банку.

Останнім часом рейтингові показники набули значної важливості в діяльності банків, банківські установи більше уваги приділяють своїм рейтингам, та докладають максимум зусиль для їх покращення. За таких умов питання рейтингування банків є актуальним як для самих банків, так для держави, і звісно для клієнтів.

За даними Google Scholar кількість наукових публікацій з проблематики рейтингової оцінки банку спадає протягом 2014–2017 р. (враховано статті, що містять в назві словосполучення «фінансова стратегія»), що свідчить про суттєвий інтерес до даного питання у вітчизняному академічному середовищі (див. рис. 1).

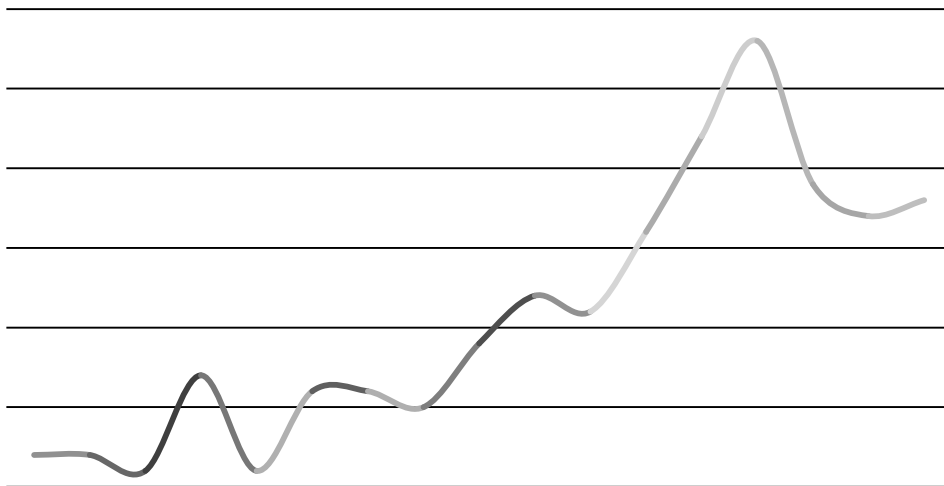

Рис. 1. Кількість наукових публікацій з проблематики рейтингової оцінки банку у 2001–2018 рр.

Джерело: побудовано автором на основі даних Google Scholar

Важливим критерієм оцінки наукової публікації є кількість посилань на неї зі сторони інших дослідників. З огляду на це ми визначили найбільш вагомі роботи у цьому напрямі, до яких відносять (табл. 1).

Таблиця 1

ТОП–5 найбільш цитованих наукових публікацій з проблематики рейтингової оцінки банку

№ з/п	Автор(и)	Назва наукової публікації	Рік	Кількість цитувань	Частка у загальному обсязі цитувань
1	О.В. Дзюблюк, Р.В. Михайлюк	Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи	2009	150	57,25%
2	В.В. Коваленко	Банківський нагляд	2007	39	14,89%
3	О.В. Крухмаль, Е.В. Крухмаль	Оцінка фінансової стійкості банків: інформаційне і методичне забезпечення	2007	35	13,36%
4	М. Мрочко, Ю. Тихан	Причини втрати та шляхи відновлення довіри до банківської системи України	2009	20	7,63%
5	М.Е. Люзняк	Шляхи підвищення конкурентоспроможності банку на регіональному ринку	2010	18	6,87%

Джерело: побудовано автором на основі 214 публікацій з бази даних Google Scholar

Так, з-поміж 101 публікації майже половина цитат приходить саме на зазначені в таблиці, серед яких варто відмітити монографію Бланка І.А. «Рейтинг оцінки банку», що цитувалась у 61 роботі.

В цілому роботи з досліджуваної проблематики були опубліковані у таких провідних наукових виданнях як «Фінанси України», «Банківська справа», «Вісник Київського національного торговельно-економічного університету», «Формування ринкових відносин» та ін.

Кожен з авторів має свої погляди щодо питання рейтингової оцінки банку, та загалом воно розглядається в двох аспектах: теоретичному та практичному. Теоретичний ґрунтується на відображенні сутності даного поняття, практичний – є основною складовою, що відображає методологію оцінки, недоліки та напрями покращення рейтингової оцінки банку.

Разом з тим, у науковій літературі недостатньо розвинуті теоретичні та методичні підходи у вирішенні завдань щодо розробки фінансової стратегії у забезпеченні конкурентних переваг банків з урахуванням галузевої специфіки, зарубіжного досвіду використання моделей рейтингової оцінки та впливу військового конфлікту.

Актуальними у сучасних умовах при цьому залишаються питання дослідження фінансової стратегії як інструменту забезпечення конкурентних переваг банків; вивчення критеріїв ефективності фінансових стратегій у формуванні сучасної концепції управління; розробка методичного підходу щодо формування альтернатив конкуренто-орієнтованої фінансової стратегії; вибір оптимальних механізмів фінансової стабілізації банківського сектору у забезпеченні конкурентних переваг.

Перспективними напрямками подальших досліджень вважаємо поглиблення теоретичних і методичних засад рейтингової діяльності комерційних банків та розробку науково-практичних рекомендацій щодо її удосконалення з урахуванням зарубіжного досвіду.